



ATHORA actiam

Duurzaam Beleggen

Kwartaalrapport 1^e kwartaal 2023

Inhoudsopgave

Ontwikkelingen

Nieuws en trends in het eerste kwartaal – 3

Thema onder de loep

Biodiversiteit als beleggingsthema – 4

Impact

Beleggen met impact – 6

Stewardship

Engagements – 7

Belegbaar universum

Nieuwe in- en uitsluitingen – 13

Doelstellingen

Voortgang op doelstellingen – 16



Dennis van der Putten

Hoofd Sustainability & Corporate Strategy

De lente hangt in de lucht. Van klimaatverandering hebben we dit jaar weinig te duchten zo lijkt het want het is zelfs kouder dan gemiddeld. We snakken massaal naar het voorjaar en kijken uit naar het buitenleven dat veelal wordt opgefleurd door ons eenjarig perkgoed. Fijn ook voor de vlinders en de bijen dat we weer gaan planten. Toch?

Eigenlijk niet. De meeste bloemen en eenjarige planten zitten onder de pesticiden. Uit een steekproef van afgelopen jaar uitgevoerd door het [Pesticide Action Network Netherlands](#) bleek dat er 42 verschillende soorten gewasmiddelen waren gebruikt waarvan er een aantal zeer schadelijk voor bijen en insecten zijn.

Afgelopen winter was er sprake van de grootste bijensterfte ooit gemeten (circa 37% waarbij 10 à 15% een normale waarde is). De exacte reden is niet helder, wel is duidelijk dat bestrijdingsmiddelen één van de oorzaken is. Bijen zorgen voor het bestuiven van (voedsel) gewassen en wanneer bijen uitsterven heeft het hiermee een direct effect op voedselvoorziening en de biodiversiteit in de omgeving. Hiermee heeft het een disruptieve uitwerking op ecosystemen.

De Nederlandse Bank (DNB) noemt in haar rapport '[Biodiversiteit en de financiële sector: een kruisbestuiving?](#)' bovenstaand voorbeeld een reële bedreiging voor de financiële sector. In totaal heeft de sector voor 510 miljard euro aan financieringen uit staan aan bedrijven met een hoge tot zeer hoge afhankelijkheid van ecosystemen. Overigens staat het verlies van biodiversiteit niet op zich. Er is een sterke interactie met klimaatverandering en het verlies van (drink)water. Bij het zoeken naar oplossingen is een integrale visie vereist.

Een ander risico dat door DNB in het rapport wordt vermeld is het transitie-risico. Het risico dat vanwege overheidsbeleid of veranderend gedrag van consumenten bedrijfsactiviteiten moeten worden aangepast. Heel concreet: wat als de consument zou weten dat zijn plantjes zo'n negatief effect hebben? Een mogelijk gevolg is dat ze andere bloemen en planten zouden kopen in plaats van ieder jaar opnieuw dozen vol felgekleurde wegwerplantjes. Dat zou een financiële strop zijn voor bijvoorbeeld de tuincentra. Een oplossing zoals een keurmerk lijkt nog ver weg. Tot die tijd hopen we op een fleurige lente met veel buitenleven.

Algemene ontwikkelingen

Nieuws en trends in het eerste kwartaal van 2023

Nieuwe standaard voor rapporteren over biodiversiteitsrisico's

De *Taskforce on Nature-related Financial Disclosures* (TNFD) werkt aan een voorstel dat bedrijven en financiële instellingen helpt om te rapporteren over hun biodiversiteit gerelateerde risico's. Naar verwachting publiceert de TNFD in september 2023 het definitieve raamwerk.

Onderdeel van het raamwerk is de zogenaamde *LEAP* aanpak, een evaluatieproces om de risico's, kansen, impacts en afhankelijkheden in beeld te brengen en prioriteiten te formuleren. Daarbij lokaliseren (*locate*) bedrijven waar zij natuur gerelateerde kansen hebben en risico's lopen, evalueren (*evaluate*) ze hun afhankelijkheden en impacts, beoordelen (*assess*) zij deze risico's en bereiden zij zich voor (*prepare*) om op deze risico's en kansen in te spelen en hierover te rapporteren.

Tevens heeft TNFD een voorlopige lijst van indicatoren gepubliceerd waar bedrijven op zouden moeten rapporteren. Deze lijst bevat indicatoren voor alle oorzaken van biodiversiteitsverlies om zo impact en afhankelijkheid in beeld te krijgen. Het bevat daarnaast ook een aantal indicatoren zodat bedrijven zich bewust worden van de risico's en kansen die natuur- en biodiversiteitsverlies met zich meebrengt.

Methoden om biodiversiteit te meten

Om zicht te hebben op hun bijdrage aan biodiversiteitsverlies is het van belang dat financiële instellingen tools en indicatoren hebben om de voortgang op hun biodiversiteitsdoelen te kunnen monitoren. Steeds meer partijen bieden methoden aan om biodiversiteitsimpact te meten. De Finance for Biodiversity foundation publiceert een [overzicht](#) van methoden en het Partnership for Biodiversity Accounting Financials ([PBAF](#)) werkt aan een standaard waar deze methodes aan moeten voldoen.

Veel methoden maken gebruik van gemodelleerde data op basis van mondiale input-output data en wetenschappelijke methoden om impact op natuur te vertalen naar een gemeenschappelijke biodiversiteitsmaat. Zij geven de footprint doorgaans weer in hectares van ongeschonden natuur die verloren is. Ook zijn er methoden die gebruik maken van de

nabijheid van bedrijven tot beschermde gebieden om zo de potentiële bijdrage aan soortenverlies te bepalen.

EU verbod op import van goederen die bijdragen aan ontbossing

De EU heeft besloten dat bedrijven vanaf 2024 geen goederen meer mogen importeren die gelieerd worden aan ontbossing uit de belangrijkste ontbossingsgebieden in de wereld. Dit betekent dat bedrijven die bijvoorbeeld palmolie, soja, vlees, hout, koffie en cacao importeren certificaten moeten overleggen die aantonen dat deze niet afkomstig zijn van ontboste gebieden. Dit heeft grote gevolgen voor bedrijven in Europa die deze producten gebruiken. Deze due dillience regels gelden in ieder geval tot 2026 niet voor banken en financiële instellingen. Toch hebben zij grote gevolgen voor de financiële sector vanwege de potentiële financiële gevolgen voor bedrijven die de fout in gaan. Het is daarom belangrijk dat financiële instellingen snel hun biodiversiteitsrisico's in beeld brengen.

Toezicht van DNB op beheersing klimaat- en milieurisico's

Onlangs heeft DNB haar aanpak voor toezicht op de beheersing van klimaat- en milieurisico's gepubliceerd. In de [gids](#) geeft DNB aandachtspunten en 'good practices' aan de financiële sector. In deze gids is de feedback van de financiële sector en NGO's verwerkt, die tijdens de consultatie is opgehaald. Binnenkort start hiervoor ook een uitvraag onder pensioenfondsen en verzekeraars.

Hoewel het nu nog bij aanbevelingen bevat maar geen harde eisen, werkt DNB aan de verdere verankering van ESG-factoren in de risicobeoordelingen die het uitvoert bij financiële instellingen. DNB verwacht in 2024 ESG-risico's mee te nemen in de jaarlijkse uitvragen ten behoeve van de sector-brede risicoanalyses in het toezicht.

Thema onder de loep

Biodiversiteit als beleggingsthema: wat kunnen beleggers doen?

Al jaren wordt gewaarschuwd voor de ongekend snelle achteruitgang van biodiversiteit en de groeiende kwetsbaarheid van onze maatschappij hiervoor. Ook het World Economic Forum (WEF) benoemt biodiversiteitsverlies als één van de belangrijkste mondiale risico's. Biodiversiteitsverlies, en het daarmee samenhangende verlies van ecosysteemdiensten, versnelt klimaatverandering en leidt tot verlies van landbouwproductiviteit, tekorten aan natuurlijke hulpbronnen en gezondheidsschade. Het WEF schat dat meer dan de helft van het mondiale BNP in enige tot hoge mate afhankelijk is van biodiversiteit. In 2020 waarschuwde De Nederlandse Bank (DNB) al voor de risico's van biodiversiteitsverlies voor de Nederlandse financiële sector. Samen met andere centrale banken roepen zij financiële instellingen dan ook op om meer rekening te houden met deze risico's.

Oorzaken van biodiversiteitsverlies



Verandering van land- en zeegebruik



Overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen



Klimaatverandering



Vervuiling



Invasieve soorten

Waarom is biodiversiteitsverlies zo'n groot risico?

Voor veel bedrijven en financiële instellingen is verlies aan biodiversiteit een abstract begrip waarvan het belang niet direct duidelijk is. Dit belang zit hem vooral in (1) de toenemende materialiteit van de negatieve impact die het bedrijfsleven op biodiversiteit heeft en (2) de afhankelijkheid van het bedrijfsleven van ecosysteemdiensten.

Ten eerste creëren bedrijven met een negatieve impact op biodiversiteit transitierisico's voor financiële instellingen. Er ontstaat bijvoorbeeld een transitierisico wanneer overheden nieuwe gebieden aanwijzen als beschermd gebied. In dat geval moeten bedrijfsactiviteiten op die locaties worden aangepast of zelfs worden verplaatst, wat kosten met zich meebrengt voor de betrokken bedrijven. Zo hebben in december jongstleden 196 landen, inclusief Nederland, het Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (GBF) getekend, wat als doel heeft om per 2030 meer dan 30% van de belangrijkste biodiversiteitsgebieden te beschermen. Uit onderzoek van de DNB uit 2020 blijkt dat Nederlandse financiële instellingen meer dan 25 miljard euro aan financieringen uit hebben staan bij bedrijven die actief zijn in de te beschermen gebieden onder het GBF¹.

Ook de Nederlandse stikstofcrisis is een voorbeeld van een transitierisico. De stikstofcrisis vraagt om een transitie naar bedrijfsmodellen die minder stikstof uitstoten. Dit resulteert in extra kosten en investeringen voor bedrijven met een hoge stikstofuitstoot. Dit raakt niet alleen de bedrijven zelf, zoals veehouders of bouwbedrijven. Ook de rest van de keten, zoals de voedselverwerkende industrie en supermarkten, zal te maken krijgen met hogere inkoopkosten.

Ten tweede bedreigt biodiversiteitsverlies ecosysteemdiensten waar het bedrijfsleven afhankelijk van is. Dit worden fysieke risico's genoemd. Uit onderzoek blijkt dat van de 18 onderzochte ecosysteemdiensten meer dan driekwart de afgelopen 50 jaar aanzienlijk verslechterd is, waaronder bestuiving, waterzuivering, regulering van luchtkwaliteit en regulering van bodemvruchtbaarheid.² Een aantal ecosysteemdiensten is in zijn geheel niet vervangbaar omdat substituten, zoals chemische bestrijdingsmiddelen ter vervanging van natuurlijke plaagbestrijding, vaak niet het volledige scala aan voordelen bieden. Daarnaast brengen sommige substituten hogere kosten met zich mee.

Het is niet eenvoudig om de economische gevolgen van het verlies aan biodiversiteit te kwantificeren. Ecosystemen zijn complex en dynamisch en kunnen plotselinge en niet-lineaire veranderingen veroorzaken die moeilijk te voorspellen zijn. Diverse schattingen, die steeds nauwkeuriger worden, laten echter zien dat de economische waarde van ecosysteemdiensten aanzienlijk is. De DNB schat dat meer dan één derde van de beleggingen van de Nederlandse financiële sector in economische activiteiten is die sterk afhankelijk zijn van één of meer ecosysteemdiensten.

Groeiende samenwerking tussen financiële instellingen

Met de groeiende aandacht voor biodiversiteit, groeit ook het aantal initiatieven om financiële instellingen te helpen zich voor te bereiden op de risico's en om biodiversiteit een plek te geven in investeringsbeleid. Zo is de *Finance for Biodiversity Foundation* (www.financeforbiodiversity.org/) een

¹ De Nederlandsche Bank (2020), *Indebted to nature Exploring biodiversity risks for the Dutch financial sector*

² IPBES (2019), *Assessment report of the Intergovernmental Science Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on pollinators, pollination and food production* (IPBES Secretariat)

Thema onder de loep

Biodiversiteit als beleggingsthema: wat kunnen beleggers doen?

samenwerkingsverband tussen meer dan 60 financiële instellingen om te werken aan richtlijnen om biodiversiteitsdoelen te formuleren, actief aandeelhouderschap te organiseren of biodiversiteit te meten. Het *Nature Action 100* programma (www.natureaction100.org/) is een samenwerking tussen financiële instellingen om met bedrijven in gesprek te gaan om hun impact op biodiversiteit te verminderen.

Tevens werkt het, mede door ACTIAM opgerichte *Partnership for Biodiversity Accounting Financials* (PBAF; pbafglobal.com) aan richtlijnen om biodiversiteit te meten. De *Taskforce on Nature-related Financial Disclosures* (TNFD; tnfd.global) werkt aan rapportagerichtlijnen voor bedrijven en financiële instellingen. In september 2023 komt zij met de definitieve handleiding waarmee bedrijven kunnen rapporteren over hun impacts en afhankelijkheid van biodiversiteit. Tenslotte werkt het *Science-Based Target Network* (SBTN; sciencebasedtargetsnetwork.org) aan richtlijnen waarmee bedrijven biodiversiteitsdoelen kunnen formuleren.

Van inzicht naar actie

Steeds meer financiële instellingen worden zich bewust van hun rol bij biodiversiteitsverlies. Hoewel zij dit verlies niet direct veroorzaken worden ze wel geraakt door de gevolgen ervan. Ook kunnen ze portfolio-bedrijven stimuleren biodiversiteitsverlies tegen te gaan. Om dit te doen kunnen beleggers verschillende stappen zetten die niet alleen de risico's in de eigen portefeuilles maar ook in de reële economie verminderen:

- **Herstel van ecosystemen:** Door te investeren in bedrijven en projecten die biodiversiteit en ecosystemen herstellen of die veerkracht van ecosystemen vergroten, dragen financiële instellingen indirect bij aan het verminderen van systeemrisico's. De markt van dergelijke investeringsmogelijkheden is groeiende en kent een aantal interessante instrumenten zoals investeringen in Wildlife Conservation Bonds ([Rhino Bond](#)), duurzame bosbouw of duurzame landbouw. Daarnaast kunnen financiële instellingen overheden stimuleren om met nieuw beleid negatieve impacts op biodiversiteit te ontmoedigen en positieve bijdragen te stimuleren. Zo zijn financiële instellingen nauw betrokken

geweest bij de opstelling van het GBF en bij EU regelgeving om import van gewassen uit ontbossingsgevoelige gebieden aan te scherpen.

- **Tegengaan van biodiversiteitsverlies:** Via actief aandeelhouderschap kunnen financiële instellingen bedrijven aanspreken op hun gebruik van schadelijke chemicaliën, watergebruik of bijdragen aan ontbossing. Aangezien bijvoorbeeld bedrijven in de voedselverwerkende industrie of detailhandel biodiversiteit slechts indirect beïnvloeden via aanvoerketens, is het van belang dat financiële instellingen deze bedrijven er van doordringen dat biodiversiteitsverlies ook voor hen materieel is. Zij kunnen met hun ketenbeleid grote invloed uitoefenen op het mondiale biodiversiteitsverlies. Bedrijven moeten daarom nagaan hoe kwetsbaar hun bedrijfsmodellen zijn voor de verschillende risico's van biodiversiteitverlies en zich daar op voorbereiden.
- **Vermijden van te grote risico's:** Financiële instellingen kunnen via hun selectiebeleid bedrijven selecteren die de risico's goed beheren of die oplossingen ontwikkelen om biodiversiteitsverlies te verminderen. Daarnaast ontkomen zij er uiteindelijk niet aan om te desinvesteren als bedrijven die de transitie naar productiemethoden met minder impact op biodiversiteit niet willen of kunnen maken.

Conclusie

Het beoordelen van de belangrijkste biodiversiteitsrisico's en het stellen van doelstellingen is een belangrijke eerste stap voor financiële instellingen. De grote uitdaging is echter om dit om te zetten naar een duidelijk actieplan om daadwerkelijk een verandering tot stand te brengen en zowel de transitie- als fysieke risico's van biodiversiteitsverlies te verlagen. Een groeiend aantal financiële instellingen zet hier stappen, waarbij zij stap voor stap bedrijven aanzetten om hun biodiversiteitsrisico's te onderkennen en hun bedrijfsmodellen er op aan te passen.

Impact

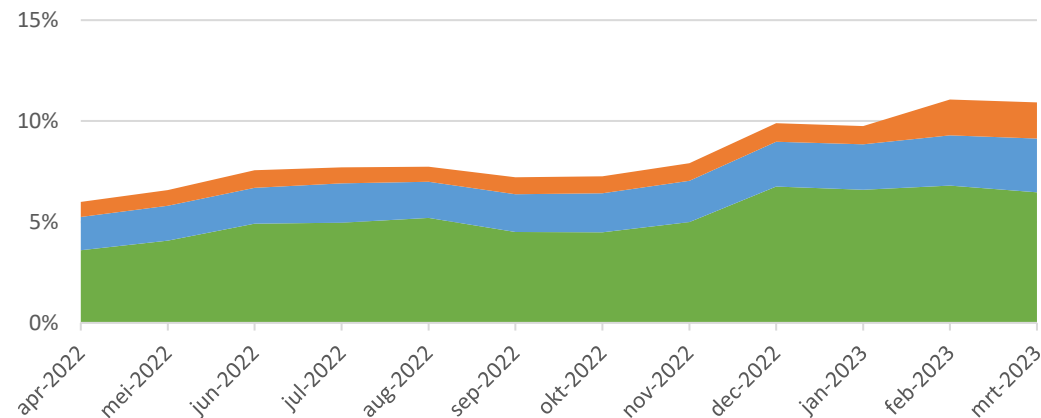
Beleggen met impact

Athora Netherlands streeft naar het creëren van positieve impact met haar beleggingen, onder andere via ESG obligaties. Er wordt onderscheid gemaakt naar de volgende categorieën van ESG-obligaties:

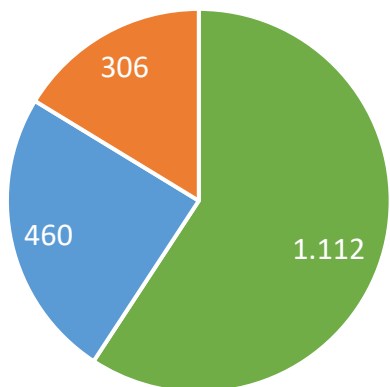
- Groen
- Duurzaam
- Sociaal

Onder duurzame obligaties vallen ook 'duurzaamheidsgerelateerde obligaties' (sustainability-linked bonds: SLB's). Dit zijn obligaties waarbij de uitgever extra rente op de obligatie betaalt als vooraf vastgestelde duurzame doelstellingen niet worden gehaald.

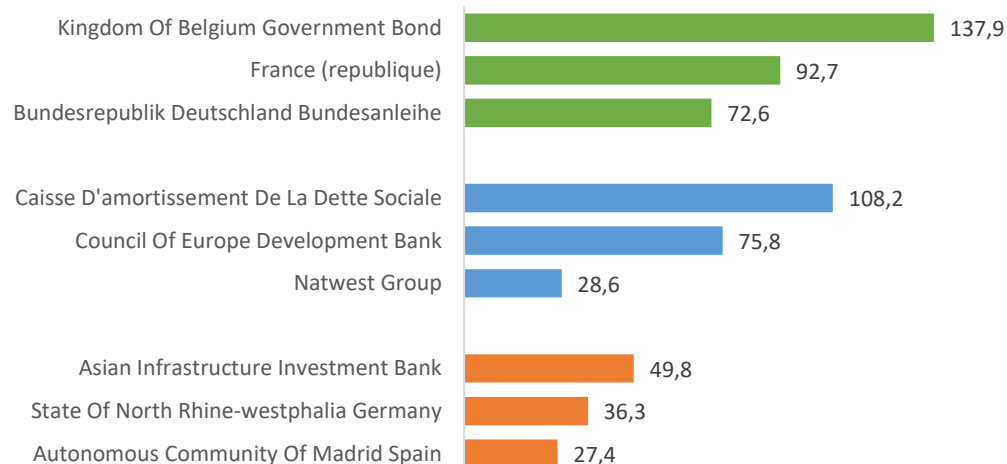
Ontwikkeling van ESG-obligaties (%) op totale obligatieportefeuille



Omvang ESG-obligaties per categorie (€ x mln)



Top 3 ESG-obligatiebeleggingen per categorie (€ x mln)



Stewardship

Biodiversiteit als engagementthema

Het aanpakken van het verlies aan biodiversiteit via onze engagementactiviteiten is een belangrijke hefboom om de doelstellingen van onze strategie te bereiken. Zoals beschreven in de thematische samenvatting van dit kwartaal, is bescherming van de biodiversiteit noodzakelijk om de ecosysteemdiensten waarvan onze hele economie afhankelijk is in stand te houden.

Om beter te begrijpen hoe de biodiversiteit door de ondernemingen waarin wij investeren wordt beïnvloed en hoe deze ondernemingen op hun beurt afhankelijk zijn van ecosysteemdiensten, kijken wij naar de specifieke oorzaken van biodiversiteitsverlies, zoals afval, vervuiling en ontbossing. Uit een rapport van Chatham House uit 2021 blijkt dat ons voedselsysteem de grootste bijdrage levert aan het wereldwijde biodiversiteitsverlies, waarbij zowel het landgebruik als het afval van de geïndustrialiseerde landbouw een grote rol speelt.

Om dit onderwerp te benaderen hebben wij ons onlangs aangesloten bij het door het FAIRR-platform geleide engagementprogramma Biodiversiteit - Afval & Vervuiling. Zoals opgemerkt in het FAIRR-rapport 'Creating a Stinking: Mismanagement of Manure Drives Pollution and Biodiversity Risk', zou het terugwinnen van mest en het gebruik ervan als stikstof- en fosforhoudende meststof, in plaats van als afval te worden behandeld, een biodiversiteitsrisico kunnen ombuigen tot een kans en voedselverwerkende bedrijven kunnen helpen een circulair bedrijfsmodel te verwezenlijken. Dit vormt de basis van de engagementgesprekken en wat wij specifiek van de doelondernemingen willen weten:

- Of er grondige beoordelingen worden uitgevoerd van de risico's gedurende de gehele mestlevenscyclus.
- Hoe de bedrijven deze risico's aanpakken en of er processen zijn om circulariteit te stimuleren.

FAIRR is begin 2023 gesprekken gestart met bedrijven. We hebben brieven ondertekend en nemen actief deel aan gesprekken met de investeerders: Charoen Phokpand Foods, Darling Ingredients, Hormel Foods en Yara international.



Onderzoeksrapport van FAIRR wat aan de basis ligt voor de engagementgesprekken

Stewardship

Aantal actieve engagements en geografische spreiding



4459

aantal ondernemingen in
portefeuille

205

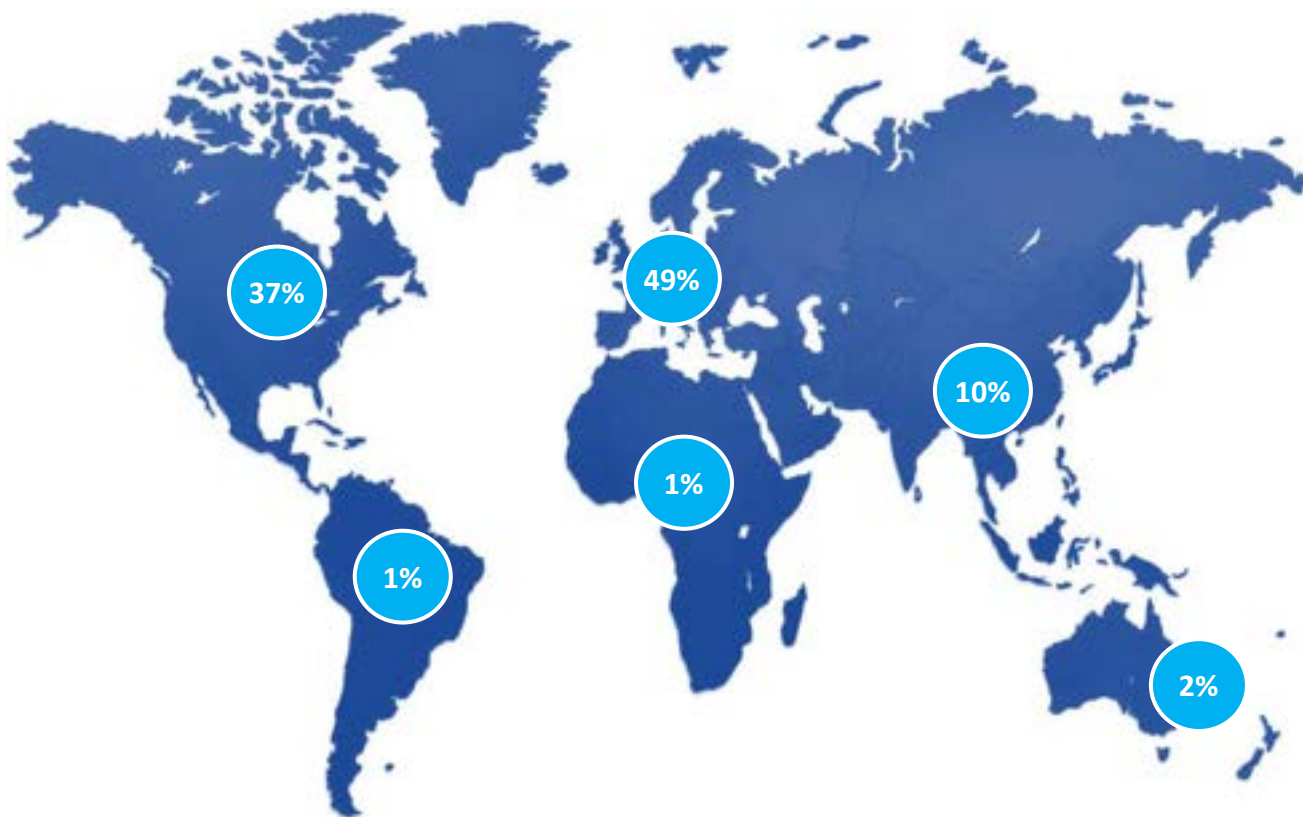
aantal ondernemingen
waarmee wordt geëngaged

293

actieve engagements

12%

percentage van
portefeuille waar
engagement mee wordt
gevoerd



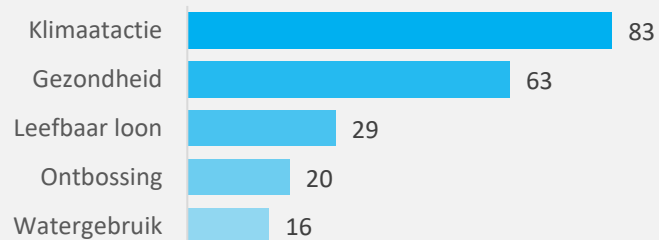
Stewardship

Onderwerpen, sectoren en voortgang van engagements

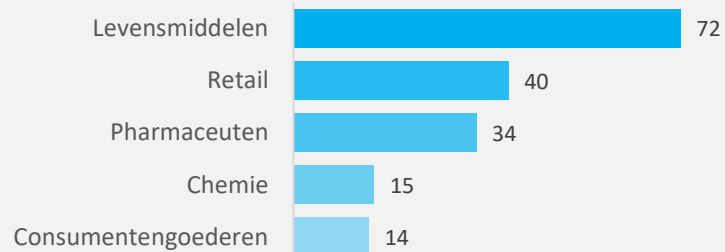


actiam

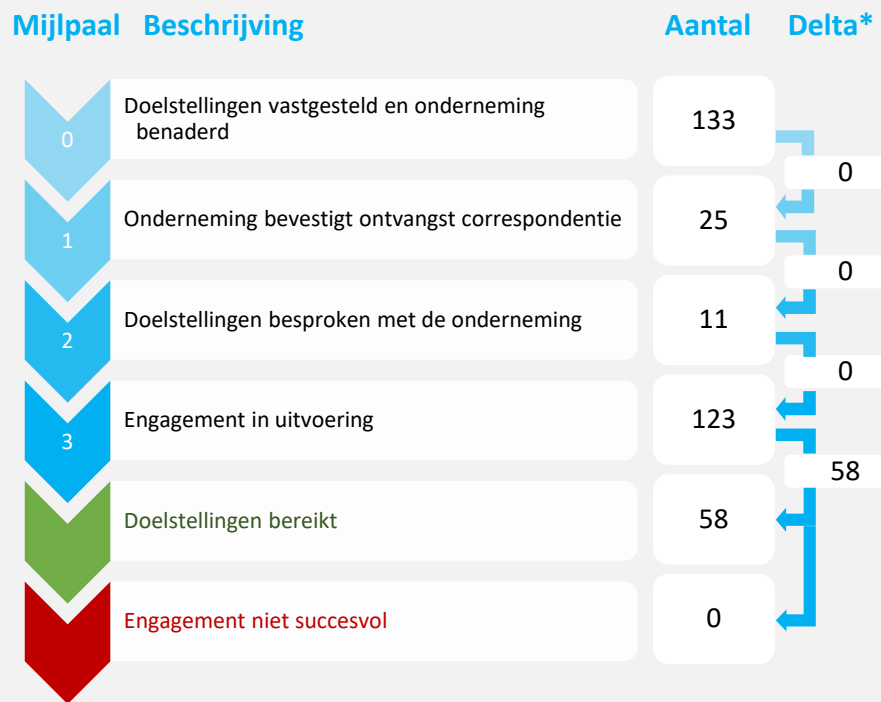
Top 5 onderwerpen (aantal)



Top 5 sectoren (aantal)



Voortgang over de afgelopen drie maanden**



* Engagements waarvoor geen mijlpalen worden bijgehouden zijn niet in het overzicht opgenomen

** Verandering gemeten op basis van de afgelopen drie maanden



Stewardship

Voortgang op collectieve engagements

Onderstaand overzicht geeft inzicht in nieuw gestarte of afgesloten collectieve engagements. Een aantal van deze collectieve engagements (met een *) is nader toegelicht op de opvolgende pagina's.

Initiatief	Verandering	Beschrijving
<i>BBFAW Investor Collaboration on Farm Animal Welfare*</i>	Engagement beëindigt	Zoals beschreven in de samenvatting van het engagement hebben wij, gezien het lange termijn karakter van dit initiatief en de meer passieve rol die ACTIAM namens Athora Netherlands speelt, besloten de engagements dit kwartaal af te sluiten.
<i>Sustainability challenges for the plastics industry*</i>	Engagement beëindigt	In de afgelopen drie jaar heeft een investeerderscollectief samengewerkt om 7 bedrijven op het gebied van kunststofverpakkingen en -materialen aan te spreken. De gesprekken met Greif, Amcor en Sealed Air werden als gedeeltelijk succesvol beschouwd terwijl het engagement met Berry Global, Huhtamaki Mondi en LyondellBasell succesvol werden afgesloten.
<i>Taxation 2.0</i>	Engagement beëindigt	Het thematisch engagement 'Taxation 2.0' van Sustainalytics, dat in januari 2020 van start ging, is eind 2022 afgesloten. Het engagement was gericht op het stimuleren van een verantwoorde en transparante belastingafdracht. Niet alleen zijn er reputatierisico's verbonden aan agressieve belastingontwijkingspraktijken, regeringen houden zich ook bezig met vragen over het risico van toenemende boetes en een versnelde internationale samenwerking bij de hervorming van het wereldwijde belastingstelsel (voornamelijk via de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)).
<i>ShareAction Chemicals decarbonization engagement program</i>	Engagement gestart	In februari 2023 hebben wij ons aangesloten bij een coalitie van beleggers onder leiding van ShareAction dat de grootste chemiebedrijven in Europa vraagt om plannen op te stellen en bekend te maken hoe zij de CO ₂ -uitstoot van hun productieprocessen verlagen. De chemiesector is één van de grootste bijdragers aan klimaatverandering, waarbij in toenemende mate innovaties beschikbaar zijn om de uitstoot terug te dringen.
<i>Council group for human rights in Tech industry*</i>	Engagement gestart	Begin 2023 heeft ACTIAM zich mede namens Athora Netherlands aangesloten bij een nieuw samenwerkingsverband om grote bedrijven in de technologiesector te betrekken bij de mensenrechten. Met ongeveer 26 deelnemers en onder leiding van de Zweedse Raad voor Ethiek is het de bedoeling dat technologiebedrijven de gevolgen van hun platforms en bedrijfsmodellen voor de mensenrechten beter beperken, beheren en rapporteren.



Stewardship

Collectieve engagements uitgelicht

BBFAW Investor Collaboration on Farm Animal Welfare – beëindigd

De Business Benchmark on Farm Animal Welfare (BBFAW) is een initiatief van de internationale dierenbeschermingsorganisaties Compassion in World Farming (CIWF), World Animal Protection, en investeringsmaatschappij Collier Capital. Door te laten zien hoe voedingsbedrijven presteren op het gebied van dierenwelzijn, hoopt het BBFAW bedrijven te motiveren om dit te verbeteren.

Naast de benchmark, is er een samenwerkingsverband van investeerder onder de vlag van de BBFAW, waar ook ACTIAM namens haar klanten jarenlang aan heeft deelgenomen. Als onderdeel van deze coalitie worden er voedingsbedrijven geëngaged. Hierbij worden er gesprekken gevoerd in het kader van het beoordelingsproces en krijgen bedrijven ontwerpbeoordelingen toegestuurd waarop zij kunnen reageren met commentaar.

Na 10 jaar heeft ACTIAM de deelname aan het engagementinitiatief geëvalueerd. De [belangrijkste vooruitgang](#) is dat de rapportage door bedrijven aanzienlijk is verbeterd: meer levensmiddelenbedrijven erkennen dierenwelzijn als een bedrijfskwestie, stellen beleid op dit gebied op en stellen doelstellingen vast. Het ontbreekt de bedrijven echter nog aan impactvolle maatregelen, waaruit blijkt hoe zij verbeteringen aanbrengen om hun doelstellingen inzake dierenwelzijn te bereiken.

Hoewel dierenwelzijn onveranderd hoog op de agenda blijft staan en ACTIAM namens Athora Netherlands het initiatief blijft ondersteunen, sluit ACTIAM de engagements af om focus aan te brengen in de engagementinspanningen.

Sustainability challenges for the plastics industry – beëindigd

In de afgelopen drie jaar heeft een investeerderscollectief samengewerkt om zeven bedrijven op het gebied van kunststofverpakkingen en -materialen aan te spreken. De gesprekken met Greif, Amcor en Sealed Air

werden als gedeeltelijk succesvol beschouwd terwijl het engagement met Berry Global, Huhtamaki, Mondi en LyondellBasell succesvol werden afgesloten.

Zo heeft Greif zich ertoe verbonden concrete doelstellingen vast te stellen voor het gebruik van gerecycleerde materialen en voor de inzameling van oude producten. Lyondell ontwikkelde een nieuwe divisie, Circulen, dat ernaar streeft om in 2030 jaarlijks twee miljoen ton polymeren uit gerecycleerde materialen te produceren. Berry Global kondigde op haar beurt aan dat reeds 86 procent van de geproduceerde 'fast moving consumer goods' (FMCG) herbruikbaar, recyclebaar of composteerbaar is, en dat dit percentage zal groeien naar 100% in 2025.

Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat de bedrijven duurzaam materiaalgebruik en de aanpak van milieuvuiling door plastic hoog op de agenda hebben staan. Ook is vastgesteld dat de overgang naar duurzamer en circulair materiaalgebruik niet alleen een oplossing biedt voor vervuiling, maar dat bedrijven ook helpt om CO₂-uitstoot te verminderen. Echter, om een meer structurele overgang naar circulaire bedrijfsmodellen te ondersteunen en plasticvervuiling effectief aan te pakken, is overheidsingrijpen nodig om de juiste marktvoorwaarden te creëren.

Als vervolgstap, en om opvolging te geven aan het afronden van het engagementcollectief, heeft ACTIAM mede namens Athora Netherlands de ['business statement for a legally binding UN Treaty on plastic pollution'](#) ondertekend. In dit statement worden overheden opgeroepen om een juridisch bindend VN-verdrag op te stellen om plasticvervuiling op een gecoördineerde manier aan te pakken. In december zijn de [formeel onderhandelingen](#) over een mondiaal plasticverdrag opgestart door de VN. Athora Netherlands volgt de voortgang en uitkomst van deze onderhandelingen nauwgezet met als uiteindelijke doel om tot een gelijk speelveld te komen voor de hele industrie.

Stewardship

Voortgang op collectieve engagements

Council group for human rights in Tech industry – gestart

De omvang en invloed van technologiebedrijven neemt voortdurend toe waarbij mensenrechten steeds vaker in het geding komen. Er zijn veel mensenrechtenrisico's verbonden aan de bedrijfsmodellen van technologiebedrijven, zoals risico's in verband met het verzamelen van gegevens en privacy, vrijheid van meningsuiting, de ontwikkeling van AI-oplossingen of de maatschappelijke gevolgen van sociale mediaplatforms en hun rol bij het modereren van content. Dit betekent de volgende risico's voor onze portefeuille:

- Juridische risico's, zoals die in verband met de toepassing van GDPR of de komende EU-AI-wet, inclusief boetes.
- Reputatierisico's, zoals het Facebook-Cambridge Analytica-schandaal.
- Systeemrisico's, zoals die in verband met de maatschappelijke gevolgen van bijvoorbeeld haatzaaien en polarisatie van de samenleving.

ACTIAM speelt namens Athora Netherlands een actieve rol in dit nieuwe initiatief: het leidt de engagements met Microsoft en Amazon en draagt bij aan de gesprekken die worden gevoerd met Alibaba. De voortgang van de engagements wordt gevolgd met behulp van een KPI-kader dat is gebaseerd op (1) de UNGP's (United Nations Guiding Principles on Business & Human Rights), (2) het 'Protect, Respect and Remedy' raamwerk van de Verenigde Naties, en (3) de Ranking Digital Rights (RDR) scorecards, allen zeer erkende normen.

Streven naar een gezonder voedselaanbod – lopend

Gezondheid is een essentieel onderdeel van een duurzame samenleving. Eén manier waarop wij gezondheid in onze engagementactiviteiten integreren, is door te kijken naar de mate waarin voedselproducenten en de detailhandel gezonde voedingsmiddelen promoot en verkoopt.

Het vergroten van het aanbod aan gezonde voedingsproducten helpt bijvoorbeeld om obesitas aan te pakken, een aandoening die wereldwijd meer dan een miljard mensen treft. Overgewicht en obesitas verminderen de levenskwaliteit, beïnvloeden de geestelijke gezondheid en houden verband met veel niet-overdraagbare ziekten. De stijgende obesitascijfers

hebben gevolgen voor het bedrijfsleven, zoals een hoger ziekteverzuim en een lagere productiviteit. Dit probleem wordt niet genegeerd door de wetgever: in veel landen zijn suikerbelastingen en/of verplichte voedsel etikettering ingevoerd. Het onderwerp vormt dus een zakelijk, juridisch en systeemrisico voor beleggingen.

Om bedrijven te stimuleren over te gaan op meer gezonde voedingsmiddelen, wordt er engagement gevoerd via het Access to Nutrition Initiative (ATNI) en het ShareAction Healthy Markets Initiative. Via deze coalities werkt ACTIAM samen met bedrijven in de voedingsindustrie om de beschikbaarheid van betaalbare en gezondere voeding te verbeteren.

Een belangrijk voorbeeld van een engagement dat wordt gevoerd is Nestlé. De gesprekken met Nestlé zijn gericht op verbetering van de informatievoorziening over de gezondheid van producten en het stellen van doelen om het aandeel van gezondere producten in de verkoop te vergroten. In maart van dit jaar is Nestlé begonnen met het publiceren van de Health Star Rating (HSR), een door de overheid erkend model voor voedingsprofielen (NPM) van haar productportfolio. Het publiceren van deze rating stelt consumenten, maar ook beleggers, in staat Nestlé te vergelijken met andere levensmiddelenproducten maar ook om de voortgang van het bedrijf te meten in het aanbieden van gezonde producten.

Uit de recente publicatie blijkt dat 37% van de totale omzet van Nestlé afkomstig is van producten die een score van 3,5 of hoger halen voor de HSR, wat overeenkomt met de categorie gezond. Voor de portefeuille die kan worden getoetst aan de HSR (exclusief PetCare, gespecialiseerde voeding en niet-voedingsproducten), is 54% van de totale omzet afkomstig van ongezonde producten. Deze cijfers tonen aan dat Nestlé nog steeds sterk leunt op de verkoop van minder gezonde voedingsproducten. Onze gesprekken met Nestlé over een ambitieuze doelstelling zijn dan ook de volgende focus.

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

Alle organisaties waarin Athora Netherlands belegt worden onderzocht op milieu-, sociaal en governance (ESG) onderwerpen. De beoordelingscriteria voor deze onderwerpen staan in de Fundamentele Beleggingsbeginselen. Deze hebben betrekking op mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, corruptie, milieuvervuiling, wapens, dierenwelzijn en klant- en productintegriteit. De Fundamentele Beleggingsbeginselen komen voort uit internationale verdragen, overeenkomsten en 'best practices' en zijn te vinden op de website van Athora Netherlands. Daarnaast beoordeelt Athora Netherlands of ondernemingen de capaciteit hebben zich aan te passen aan de lopende transitie richting een duurzamere samenleving. Ondernemingen die deze capaciteit ontberen, creëren financiële risico's voor onze beleggingsportefeuille.

Landen

Staatsobligaties zijn een belangrijke beleggingscategorie voor Athora Netherlands en vormen een essentieel onderdeel van de strategie voor duurzaam beleggen. De Fundamentele Beleggingsbeginselen geven de ESG-criteria aan op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur die worden meegewogen bij de beleggingsbeslissingen.

Afgelopen kwartaal zijn alle landen in het universum van Athora Netherlands wederom onderzocht. Ondanks de vele ontwikkelingen op mondiaal niveau zijn er geen landen die Athora Netherlands heeft toegevoegd aan de uitsluitingenlijst noch heeft verwijderd van dit overzicht.

Ondernemingen

De volgende ondernemingen zijn dit kwartaal uitgesloten door het Comité op basis van reguliere screening:

- **888 Acquisitions:** Dit bedrijf uit Gibraltar is een aanbieder van online kansspelen en krijgt daarom de status 'schadelijk'.
- **GB Group Plc:** Bedrijf uit het VK dat zich richt op data en gegevensbeheer. Het bedrijf levert producten en diensten aan de gokindustrie en krijgt daarom de status 'schadelijk'.
- **Jardine Matheson:** Dit is de moedermaatschappij en meerderheidsaandeelhouder van Jardine Cycle en PT Astra, beide zijn reeds

uitgesloten vanwege de overtreding van internationale standaarden.

- **SPIC Luxembourg Latin America Renewable Energy Investment Company en SPIC Mtn Company:** State Power Investment Corporation Limited (SPIC) is in 2015 opgericht door de fusie van China Power Investment Corporation en State Nuclear Power Technology Corporation. Hoewel beide bedrijven investeren in duurzame energieprojecten, acteert het als een staatsinvesteringsmaatschappij van de Chinese regering. Op basis daarvan krijgen de bedrijven dezelfde status als het land wordt het uitgesloten (overtreding internationale standaarden).
- **Federal Hydro-Generating Company Rushydro:** Vanwege uitbreidingsplannen voor kolengestookte elektriciteitsopwekking was het bedrijf al uitgesloten (status: niet adaptief). Het bedrijf is echter een Russische overheidsonderneming en krijgt daarom dezelfde status als het land (overtreding internationale standaarden).
- **Hunan Changyuan:** Het bedrijf houdt zich bezig met onderzoek, productie en verkoop van onderdelen voor batterijen. Hoewel batterijen een belangrijke rol spelen in de energietransitie, presteert het bedrijf ondermaats hoe het omgaat met chemische stoffen en waterschaarste. Het milieubeleid van het bedrijf is ontoereikend en er is geen uitfaseringsplan voor gevaarlijke chemicaliën waar schonere alternatieven voorhandig zijn. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **An Hui Wenergy:** Het bedrijf houdt zich voornamelijk bezig met investeringen in en de exploitatie van energieprojecten alsmede het leveren van grondstoffen voor de bouw van energiecentrales. Het bedrijf maakt deel uit van de provincie Anhui (China) en krijgt daarom dezelfde status als het land (overtreding internationale standaarden).
- **Trina Solar:** Het bedrijf is actief in de onderzoek, ontwikkeling, productie en verkoop van fotovoltaïsche producten. Trina Solar wordt gelinkt aan het dwangarbeid en gedwongen verplaatsing van Oeigoeren en andere etnische minderheden. Ook leveranciers van het bedrijf worden gelinkt aan het gebruik van dwangarbeid van minderheden. Het bedrijf heeft niet gereageerd op de uitnodiging om hierover in gesprek te gaan. Daarom krijgt het bedrijf de status dat het in overtreding is met internationale standaarden.

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

- **Brookfield Asset Management, Brookfield Renewable Partners, Brookfield Renewable Corporation en Cameco Corporation:** Brookfield is een vermogensbeheerder die investeert in meerdere sectoren. In 2018 heeft Brookfield een belang gekocht in Westinghouse Electric Company. Westinghouse is actief in nucleaire technologie en produceert verrijkt uranium in speciale brandstofstaven (zogenoeten TPBAR: Tritium Producing Burnable Absorber Rods). De staven worden gebruikt om tritium te produceren. Hoewel tritium en TPBAR's meerdere doeleinden hebben, is het een essentieel onderdeel van kernwapens en valt daarom onder het uitsluitingsbeleid. Brookfield krijgt daarom de status dat het in overtreding is met internationale standaarden. Dezelfde status krijgt Cameco Corporation dat in een consortium met Brookfield eigenaar is van Westfield.
- **Boe Technology Group:** BOE Technology is een Chinese producent van displayproducten en -componenten. Het bedrijf wordt gelinkt aan dwangarbeid van Oeigoeren en heeft niet gereageerd op verzoeken om hierover in contact te treden. Het bedrijf krijgt daarom de status dat het in overtreding is met internationale standaarden.
- **Xinjiang Zhongtai Chemical:** Dit Chinese bedrijf houdt zich hoofdzakelijk bezig met chlooralkali chemische en textielindustrie. Het bedrijf wordt gelinkt aan dwangarbeid van Oeigoeren en andere etnische minderheden. Het bedrijf ontkent de beschuldigingen van dwangarbeid en verklaarde dat zij contracten met haar werknemers sloot op basis van billijkheid en vrije wil. Echter hier is geen bewijs voor gevonden en het bedrijf biedt geen transparantie over het arbeidsbeleid van het bedrijf. Het bedrijf krijgt daarom de status dat het internationale standaarden overtreedt.
- **First International Bank Israel:** Deze Israëliische bank heeft leningen verstrekt voor de uitbreiding en het bestaan van Israëliische nederzettingen in de bezette gebieden. Dit is in overtreding met het beleid op bezette gebieden en daarom krijgt het bedrijf de status dat het in overtreding is met internationale standaarden.
- **Shikoku Electric Power Company:** Dit Japanse energiebedrijf heeft uitbreidingsplannen voor de opwekking van energie met steenkool. Op

basis hiervan krijgt het de status 'niet adaptief'.

- **Dubai Electricity And Water Authority:** Dit nutsbedrijf uit Dubai heeft uitbreidingsplannen voor de opwekking van energie met steenkool. Op basis hiervan krijgt het de status 'niet adaptief'.
- **AgriTrade Resources:** AgriTrade is actief in zowel de winning van steenkool als het opwekken van energie met steenkool. Het bedrijf heeft uitbreidingsplannen voor elektriciteitsopwekking met steenkool en krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **United Energy Group:** Dit Chinese olie- en gasbedrijf scoort ondermaats in de energietransitie die nodig is voor een low-carbon economie. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **Siam City Cement:** Het bedrijf is een cement fabrikant in Thailand. Het bedrijf scoort laag op hoe het inspelt op de energietransitie. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **Bw Offshore:** Het bedrijf is actief in dienstverlening in de olie- en gasector. Het bedrijf krijgt zeer lage scores voor de manier waarop het klimaatrisico's beheert en is niet transparant of en hoe het bedrijf haar CO₂-uitstoot wilt reduceren. Het bedrijf krijgt de status 'niet adaptief'.
- **Surge Energy:** Dit Canadese olie- en gasbedrijf scoort laag op hoe het inspelt op de transitie die nodig is voor een low-carbon economie en heeft geen doelstellingen om de CO₂-uitstoot terug te dringen. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **Matador Resources Company:** Het bedrijf is voornamelijk actief in de winning van onconventionele olie- en gas (bijvoorbeeld schaliegas). Het bedrijf heeft voor deze energiebronnen geen uitfaseringsplan en krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **Daesung Holdings:** Dit Zuid-Koreaans gasbedrijf is niet transparant over de uitstoot van haar activiteiten en de doelstellingen om de CO₂-uitstoot te verminderen. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.

Beleggingsuniversum

Nieuwe in- en uitsluitingen

- **Sunoco:** Het bedrijf is actief in olie- en gasraffinage. Het bedrijf heeft geen doelstellingen om de CO₂-uitstoot van activiteiten te reduceren en er is zeer beperkt bewijs dat het bedrijf plannen heeft om deze uitstoot te verminderen. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **Cardinal Energy:** Dit Canadese olie- en gasbedrijf is niet transparant over de uitstoot van haar activiteiten en de doelstellingen om de CO₂-uitstoot te verminderen. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **New Fortress Energy:** Het Amerikaanse bedrijf is actief in olie- en gasopslag en -transport. Hoewel het bedrijf een netto nul CO₂-doelstelling heeft, is er geen bewijs dat het daadwerkelijk beleid en strategie heeft om de CO₂-uitstoot te reduceren. Hierdoor krijgt het bedrijf de status 'niet adaptief'.
- **Vital Energy (voorheen Laredo Petroleum):** Het grootste deel van de omzet van het bedrijf uit onconventionele olie en gas. Het bedrijf heeft geen doelstellingen opgesteld om de CO₂-uitstoot te reduceren en de afhankelijkheid van onconventionele olie en gas te verlagen. Hierdoor krijgt het bedrijf de status 'niet adaptief'.
- **Yunnan Botanee:** Dit Chinese bedrijf produceert voornamelijk cosmetica. Het bedrijf is niet transparant over hoe het omgaat met het gebruik van chemische ingrediënten of waar het grondstoffen inkoop. Zo is er bijvoorbeeld voor de palmolie dat het gebruikt, een belangrijke grondstof voor cosmetica, niet duidelijk of deze gecertificeerd is. Daarom krijgt het de status 'niet adaptief'.
- **Sdic Capital:** Deze Chinese investeringsbank scoort op alle materiële onderwerpen voor de sector ver beneden het gemiddelde van branchegenoten. Met name op governance scoort het bedrijf slecht, mede vanwege het feit dat het bestuur grotendeels bestaat uit Chinese staatsvertegenwoordigers. Het bedrijf krijgt daarom de status 'niet adaptief'.
- **Eneva:** Het energiebedrijf uit Brazilië is nog voor meer dan 30% van de omzet afhankelijk van energieopwekking via kolengestookte centrales.

Hoewel het bedrijf zich heeft gecommitteerd aan het niet verder uitbreiden van de capaciteit van kolencentrales en het een uitfaseringsplan heeft richting 2040, krijgt het bedrijf de status 'niet adaptief' omdat het hiermee ver achter loopt op de transitie die nodig is onder het akkoord van Parijs.

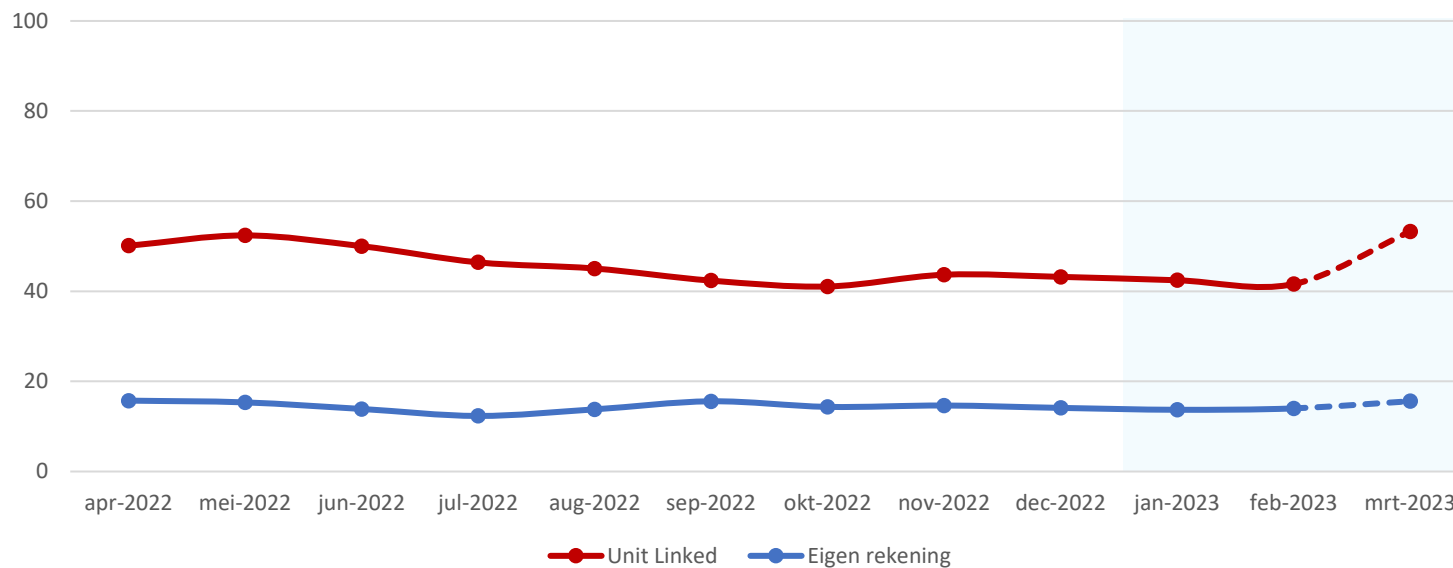
Behalve de voorgaande uitsluitingen die voor alle fondsen van Athora Netherlands gelden, zijn er ook ondernemingen uitgesloten van de Zwitserleven fondsen: Indorama Ventures; Packaging Corporation of America; Vinci; Rain Industries; Zhejiang Semir Garment; Fuchs Petrolub; Tempur Sealy International; Rain Cii Carbon; Piramal Enterprises; Crown Holdings; Vulcan Materials; Lennar Corporation; Applovin Corporation; Bank Of Shanghai; Dollar Tree; Shanghai Bairun Investment Holding Group; Zhejiang Supor; Changjiang Securities; Skc; SK Telesys; Hyosung Chemical; Kolon Industries; Kolon Glotech; Luoyang Xinqianglian Slewing Bearing; Guotai Junan Securities; Jiangsu Hengli Hydraulic; Asahi Glass; Doosan Enerbility; China Education Group Holdings; Shunsin Technology Holdings; Starbucks Corporation; Tcs Group Holding; Eircom Finance Dac; Dp World Salaam; Pt Pelabuhan Indonesia (Persero); Risen Energy; Shanghai Aiko; Cg Power & Industrial; Koza Altin Isletmeleri; Pegasus Hava Tasimacilig; Akeso; Autobio Diagnos; Jiangsu Pacific; Meihua Holdings Group, Miniso Group; and Beijing Enterprises Holdings Limited.

Gedurende afgelopen kwartaal zijn ondernemingen onderzocht die waren uitgesloten van de duurzame fondsen en positieve impactfondsen van Athora Netherlands. Een aantal van deze ondernemingen heeft zichzelf dusdanig verbeterd dat Athora Netherlands hen weer belegbaar acht voor de complete fondsenrange: Serco Group; Wal-Mart De Mexico; Suedzucker; Sk Chemicals; The Hershey Company; Pt Kalbe Farma; Bank Of Ningbo; Csl; Fifth Third Bancorp; Lucid Group; Rivian Automotive; Sbi Holdings; Selecta Group; Topchoice Medical Corporation; Wuxi Aptec; News Corporation; Atlantia Spa; and Amorepacific Group.

Doelstellingen

CO₂e-voetafdruk

CO₂e-intensiteit van scope 1 en 2 emissies



De langetermijndoelstelling van Athora Netherlands is om in 2050 een netto nulmissie te realiseren om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C. De tussendoelen zijn om de broeikasgasintensiteit van de beleggingen van Athora Netherlands met ten minste 50% te verminderen in 2030 en 75% in 2040 ten opzichte van het niveau in 2020. Dit vertaalt zich naar een reductie van 7% per jaar.

Op basis van de afgelopen 3 maanden is de CO₂-voetafdruk van zowel de beleggingen voor eigen rekening (+10%) en Unit Linked (+23%) sterk toegenomen. De oorzaak van de sterke stijging in maart is dat er, in afwachting op de door bedrijven gerapporteerde CO₂-uitstoot, er een inschatting is gemaakt hoe de CO₂-voetafdruk zich heeft ontwikkeld (zie stippellijn **- -**). De inschatting is gemaakt op basis van gestegen omzetcijfers over 2022, wat een voorspellende indicator is voor de CO₂-voetafdruk. De daadwerkelijke uitstoot zal worden opgenomen zodra deze wordt gepubliceerd door bedrijven waarin wordt belegd.

Disclaimer

The logo for 'actiam' is displayed in a dark blue, lowercase sans-serif font. The letter 'i' is unique, featuring a small blue dot above it and a vertical blue bar extending downwards from the top of the letter.

Athora Netherlands N.V. en Athora Netherlands Sense B.V. (gezamenlijk Athora Netherlands) streven ernaar om nauwkeurige en actuele informatie te verstrekken uit betrouwbare bronnen. Athora Netherlands staat echter niet in voor de juistheid en volledigheid van de informatie die in dit document wordt gegeven (hierna te noemen: Informatie). De Informatie kan technische of redactionele onnauwkeurigheden of typografische fouten bevatten. Athora Netherlands geeft geen garanties, expliciet of impliciet, met betrekking tot de vraag of de Informatie juist, volledig of actueel is. Athora Netherlands is niet verplicht om de Informatie aan te passen of om onnauwkeurigheden of fouten te corrigeren.

De ontvangers hiervan kunnen geen rechten ontleen aan deze Informatie. De Informatie in deze presentatie is gebaseerd op historische gegevens en is geen betrouwbare bron voor het voorspellen van toekomstige waarden of koersen. De Informatie is vergelijkbaar met, maar mogelijk niet identiek aan de informatie die door Athora Netherlands voor interne doeleinden wordt gebruikt. Athora Netherlands garandeert niet dat de kwantitatieve opbrengsten / winsten of andere resultaten met betrekking tot de verstrekte Informatie gelijk zullen zijn aan de potentiële winsten en resultaten volgens de prijsmodellen van Athora Netherlands.

Het is niet toegestaan de Informatie te vermenigvuldigen, reproduceren, distribueren, verspreiden of tegen vergoeding beschikbaar te stellen aan derden, of voor commerciële doeleinden te gebruiken zonder de voorafgaande uitdrukkelijke, schriftelijke, toestemming van Athora Netherlands.

De bespreking van risico's met betrekking tot Informatie kan niet worden beschouwd als een volledige opsomming van alle terugkerende risico's. De Informatie mag door de ontvanger niet worden geïnterpreteerd als zakelijk, financieel, investeringsadvies, hedging-, handels-, juridisch, regulerend, fiscaal of boekhoudkundig advies. De ontvanger van de Informatie is zelf verantwoordelijk voor het gebruik van de Informatie. De beslissingen op basis van de Informatie zijn voor rekening en risico van de ontvanger.

De informatie is uitsluitend bedoeld voor professionele en institutionele beleggers in de zin van artikel 1:1 van de Wet op het Financieel Toezicht (Wft) en is niet bestemd voor US Persons als gedefinieerd in de United States Securities Act of 1933 en mag niet gebruikt worden voor het werven van investeringen of inschrijven op effecten in landen waar dit niet is toegestaan door de lokale toezichthouder of wet- en regelgeving.

Met betrekking tot diensten verleend door Athora Netherlands N.V.: De informatie is uitsluitend opgesteld ter informatie en is geen aanbod (of uitnodiging):

- om effecten of een ander beleggingsproduct te kopen of verkopen
- om deel te nemen in een handelsstrategie;
- tot het verlenen van een beleggingsdienst.